nink naise se pääle, arsti ammetit pidada, ehk nema kül sest mite midake ei mõista. Kooli-raamatu neljandaman jaun, päälkirjaga: Lühhikenne õppetus terwisse hoidmisseſt, Tartus 1854, tohter Kreutzwaldi kirjutetu, loeme 30. lehek. pääl: „Pettised ja wallelikkud on keik ma-arstid, kes kidawad tõbbe kiresti woima parrandada, siiski ei kehha seadusseſt, egga haigusseſt middagi ei tunne. Nemmad ei moista arsti-rohtude wahhel mitte wähhemat wahhet tehha, kus üks ja teine assi sünnib tarwitada. Ennamist on nisugguſed ma-arstid laisad ja weddelajad, kes töga pätoidust ei wiitsi murretseda, waid teiste rummalusseſt matti wõtwad ja seddawisi leiwa pallokest endale teniwad. Suur on ka se rummalus, kui inimesſed ussuwad, et teine sõnnadega, lausomissega ja pobbisemissega nende haiguſt küllest wõip ärrawõtta. Haigustel on ommad lodud seadusſed, mis ei sõnna egga pobbiseminne teistte ei joua seada.“ Sääratse petja omma jo palju kahju talurahwa sean tennu nink saawa weel edispäide tegema, kui neid mite kõwaste ei keelta nink üleastja häste naha pääle ei sa. Meie tunneme mitu kabest, kea mõistmata nink rumala ämma läbi hädalisis omma saanu nink oleme Tartu kliiniku pääl naisi nännu, kea maal oliwa mahasaanu nink kelle kõtu pääle ämma jalguga omma tahtnu sõkuda nink sedawiisi last wäljapitsitada ehk kea, kui tõinepool ei ole tahtnu wäljatulla, sõrmega latsekodast oliwa labizusanu nink soolikid wäljakisknu. H'rm pranzuse-õbe eest om mitmid ajanu sammaspoolse ehk paise, ehk luu-nink soonewalu pärast, mes ärakülmamise läbi oliwa tekinu, sääratsid petisetohtrid otsma, kea neile elawat hõbedat sisseanniwa ehk neid suitsetiwa nink seeläbi neid waesid weel suuremba häda nink waraja surma sisse saadiwa. Mes tempu nema neidega tegewa, kea halli sõitwa, se om imes panna!

Tõbine peap õmblikuwõrku sissewõtma, kassiwerd iooma nink muud niisuguſt, et tõbi iks rassembas lät seeni kui enamb abi ei ole loota. Kui mitund põdewa maal silmi? Suuremb jagu neist oles nüüd jo terwe, kui nema aigsaste oles liinatohtre käest nõuwu küsknu nink ei mitte ome silmi kusega mõsknu, peenes tõugatu klaasi sisse puistanu nink muud niisuguſt.

Awalik on, et mes tõbitsidega maal etewõetas, mite ütsinda midake ei awita, enge pääleke weel hirmus kahjulik om. Nüüd ildaigu om inemiste töö-hind liig kallis saanu, niidade et mõisniku jo nakawa masinatega maatööd tallitama; seepäraſt om suures kahjus arwata, kui üts ehk tõine inemine enneaigu hädalises saap nink enamb ei jõwwa tööd teta. Kui üten kogudusen 500 inemistega 1000 wakala põllumaad om nink kogudus ka seda maad jõwwap harida, ent 100 inemist jääwa hädalises, sis wõiwa 400 ennege 800 wakala maad harida nink 200 wakala jääwa harimata, nink ne 100 hädalise tahtwa ka süwwa nink henda kata. Kost se sis peap wäljatulema? Et sis kogudus niisugutse kahju sisse es saas, sis peap hoolt kannetama, et hädaliste arw mite ni suures ei sa nink et koguduse inemise ihu nink henge poolest terwes jäässe. Kes haiges jääp, seda peap mõistlikul wiisil terwuse manu saadetama, ni rutu ja ni täwweste, kui eale wõimalik om, masko niipalju kui ta massap. Sest kui arstimine mite enamb ei massa, kui 5 rubla, ent wõtap 10 nädalat aiga, sis oles inemine neide 10 nädala seen wõinu 60 rubla ärateenida; seepäraſt om paremb, tõbine massap tohtrile 50 rubla nink tohter teep teda 2 nädalaga terwes, sis jääwa weel 8 nädalat pärra, kelle seen inemine, kui ta terwe om, wõip 48 rubla jälle kätte sada. Odawa ent pikalise tohtertamise man jääp inemine 10 nädala seen 55 rubla